

SAMUEL

ANJELERTXUNDI

I

Zerua behin berriro betilundu eta beztu zen grisaren margo tristenetan azken egunetan maizegi gertatu zen bezala. Grisetik grisagora bitarteko gune difuminatueta asmatzen jakin behar zen betirako aldendua zirudien eguzkia.

Etxeko atadian zuen enbor lodia etxera sartzan ari zen Samuelek ezagutzen zizkion aldaketa guzti hauek zeruari. Baina ez zuen inoiz zerurantz begiratzen. Aski zuen atadiko hormatik zintzilik zeukan barometroaz. Eta bazekien Samuelek betilunagotu beharko zuela zeruak elurra egiten hasi aurretik.

Bi eskuz sendo eutsitako enborra gerriaren parean zuen Samuelek eudi tanta lodi, gogorrek haren aurpegia zilarrezko txanpon astunak bailiran jo zutenean. Behin etxean, enborraren bila joateko bakarrik utzia zuen egur txikitzeari lotu zitzaion urduri. Enbor lodia astintzen zuen aizkorakada bakoitza lehor entzuten zen porlanezko pisan eta zirrara azkar batek harrapatzen zuen etxearen hormadi gutzia.

Ordubete luzea bota zuen Samuelek aizkora lanetan. Kope-teko izerdi beltza kendu zuenerako zeru etenak, lehertuak ziztuzten beren birikak eta isuriak haize zekenenak, harri eta txingor zaratatsuenak, eudi-jasa bortitzenak. Baina haize danbadek sotoko leihoa erraietatik atera behar zutela zirudienean

ere ez zuen Samuelek bizkarrik jaso bere lanetik. Gero, trumoi galdu batek batio gutxitako bonbila daldarka utzi zuenean, Samuelek nahiko egur txikitu zuela erabaki eta egur pilaketan hasi zen soto tankerako haren ezker aldean zegoen horma ilun baten kontra. Laupabost esola jasoak zituen zuzen sabairaino eta haiei perpendikularki josiak karez zikindutako ohol zabalak bere begien pareraino. Egurrezko horma honen eta adreiluzkoaren artean pare bat metrotako tartea. Han eta eskuin aldeko beste antzeko egurtegian zituen Samuelek ongi tolestatuak azken hilebetetan txikitutako egurrak.

Arratsalde hartan txikitutako egur eta ezpal txikienak ere jaso zituenean bakarrik begiratu zuen atadiko horman zintzilik zuen barometrora. Irrifar maitekor xumea irriztatu zitzaien haren hautsez beteriko ezpain zartatuei. Une bat besterik ez baina aski nabarmena bonbila dardaratiaren azpian.

Erratza zahar batez garbitu zuen ondoren sotoko porlanezko lurra. Jasotako hautsak atadiko atetik korapilatzen zitzaizkion arratsalde haizetsuari.

Egurra karreiatzeko erabiltzen zuen zaku zahar baten joske-rez baliatuz kapusai gisako bat tolestatu, burutik behera jantzi eta kalera irten zen.

Ez zuen inoiz galtzerdirik jazten eta dantzan bezala ikusten zitzaizkion kolore ezjakineko zapatak txorkatila bilutsien inguruan. Honek bezanbat egiten zuen haizearen eraginak guztiz baldarra Samuelen ibilera. Haizearen erasotik babestu nahirik eta zapataren pauso traketsera makurtuz zeharkatu zuen herriko kale nagusia Samuelen ibilerak.

Artean elizako erlojua arratsaldeko seiretara iristeko zegoen arren, erabat ilunduta ikusten ziren kaleak. Bi pisu baino gehiago ez zuten etxeen atzean beltzera iritsi gabeko gris astun eta urdin indefinituko tarte xumeek bakarrik eskaintzen zioten atseden espektrala inguruaz jabeturik zegoen beltz zamatsuari.

Kolpe batez ireki zuen tabernako atea. Ifarraren eraso zakkarrak tabernan zeuden guztien buruak jirarazi zituen. Samuelek atea itxi zuen bere gibelean, eta ifarraren erasotik askatu-

tako tabernakide bakoitza bereari lotu zitzaion Samueli jaramonik egin gabe.

Samuelek ere ez zuen inor agurtu. Basoerdi bat eskatu eta mostradore atzean zegoen ispilu zabal, erdoilduko aurpegi zimurrari ez zitzaion keinurik nabarmendu Samuelek basoerdia graskada batez irentsi zuenean.

Bost bat minutu bota zituen horrela baso hutsa aurrean zuelarik. Mahaitako domino fitxen zarataz nahasturik iritsi zitzaion mostradore atzetik beste basoerdi bat serbitzen ari zitzaion Anttoniren galdera:

—Zer moduz, Samuel?

Beste graskada batez hustu zuen Samuelek bigarren basoerdia. Ezpainak eskuaz garbitu, txanpon parea mostradore gainean utzi eta orduan bakarrik erantzun zion Anttoniri:

—Hainbestean...

—Eta? Gaur ere egur pilaketan?

Samuelen hortzek zuritu arteraino estutu zuten behekaldeko ezpaina. Baina ez zen handik tintik ere irten. Kirio guztiak tenk ikusi zitzaizkion ispilu zabal, erdoilduko aurpegiari.

Mahaitako gizonek domino fitxak mugitzen zituztenean edo basoaz marmola jotzen zutenean bakarrik geratzen ziren entzuteke kanpoko ifarraren txistuak.

Anttonik joanaldi asko egin zuen mahaitaraino beti ere ardo botela pare batez. Halako batez erauntsi gogorrean ireki eta itxi zuen haizeak tabernako atea. Danbateko lehorraren ondoren, Samuelek:

—Baretuko ote da inoiz haize alu hau?

—Baretu? —Anttonik kopetean behera irriztatzan zitzaion hile mataza urdindua bota zuen atzerantz— Okerragoa izango dugu ondorena. Elurra. Elurra eta elurra. A ze nahigabea!

—Barometroak ez du oraindik horrelakorik adierazten. Horratzak gehiago jetxi behar du. Orduan baretuko al da haize alu hau! Dios, ez da berehalakoan baretzen.

—Barometroa, barometroa! Eta niri zer?

Samuelek haserre begiratu zion Anttoniri baina hau bereari jarraitu zitzaion:

—Eta niri zer? Laster dator elurra zure barometro mada-rikatu horrek besterik badio ere.

Samuelek begiak jaso zituen, urduri eta atezuan, behatz zartatuak ukabil irmotan ixten zituen bitartean:

—Dios, noiz kristo hasiko ote da elurra!

—Baina, Samuel... etzazula horrelakorik esan! Zertarako behar duzu elurra?

—Dios, noiz kristo hasiko ote da elurra!

—Zer zion Samuelek?

Anttoniren senarrak mesanotxean zuen esku bat luzaturik argia itzaltzeko asmoz.

—Ezer ez, Jose. Betikoa.

—Badakizu ez zaidala batere atsegin zuk tipo horri eskaintzen diozun begirunea. Ez zenituen, ez, Maurixioren begiradak ikusten!

Anttoni bizkarra almohadaren aurka jarriz erdi eserita geratu zen ohean, sabaira begira.

—Gaur ere Maurixio al dugu gonbidatu?

—Gaur ere Samuel al dugu gonbidatu?

—Jose, zuk atera duzu gaia eta honez geroz jakin beharko zenuke errukia diodala Samueli.

—Errukia? Ez ote da beldurra?

Sabaitik Joserenganantz eraman zituen begiak Anttonik. Mantaren ertza tolestu zuen urduri bular gainean. Ahots mehe, eroria entzun zitzaizen haren ezpainei:

—Oso kezkatuta nago, Jose. Samuel zerbait beldurgarria prestatzen ari da lehen elurterako. Horren itxaropenak bakarririk liluratzen du; elurra, elurra, ero bat, hori, ero bat dirudi.

—Bejondeizula! Eta ez ala zara horretaz orain arte arduratu? Samuel! Ero baten historiez sesioturik zaudete herriko emakume guztiak.

Mesanotxeko argia itzali zuen Josek. Eta ilunpetik:

—Hobe zukeen alaba hobeto zaindu izan balu!

—Baina, Jose...

—Begira, Anttoni: zuk uste al duzu parte onekoa dela tipo horren jokabidea? Egurra bildu, egurra pilatu, egurra bildu, egurra pilatu... Zertarako? Ez du, ez, aurten hotz haundirik pasako.

—Horregaitikanxe. Hotza, elur pilaketa zentzugabe hori... Ez al zara Samuelen alabari iaz gertatuaz oroitzen?

—Noski oroitzen naizela. Oraintxe bertan aipatu dizut neuk. Eta zer?

—Beldur diodala lehen elurteari, Jose, sekulako beldurra diodala.

—Zergatik?

—Samuel horretxen zain dagoelako.

Alabarena gertatu zitzaionetik hasi zen Samuel inoiz nabarmendu ez zitzaizkionak egiten. Ia hilebete pareta bota zuen etxetik irten gabe. Elurteak guztiz desagertu ziren arte.

Ondoren herriko eta inguruko aroztegi guztitan hasi zen Samuel egur bila.

Etxeberritarrengana jo zuen lehendabizi. Lan askorekin zebiltzen hauek herriko bikarioak elizako aulki zaharrak baztertu nahi eta hirurogei banku luze, sendoak egin zitzaizkietela agindu zietenetik. Banku hondakin guzti haien itxaropenez jo zuen Samuelek lehendabizi Etxeberritarrengana.

—Ba al duzue sobrako egurrik?

—Zakukada bat edo beste...

—Ahal duzuten guztia. Zer egiteko asmoa duzue hondakin guzti horiez? Ordaindu ere zertxobait ordainduko nuke.

—Ez, ez da posible. Elizako berogailurako behar omen ditu bikarioak hondakin guztiak.

Lortu zuen hala ere bikarioarengandik dozena bat zaku. Galdetu ere egin zion bazterturiko aulki zaharrez, baina bikarioak modu onean salduak zizkion antikuario bati.

Aldapekoen, Longanekoen, Anbukoen aroztegitatik ere karreiatu zituen zakukada batzuk. Piskanaka-piskanaka betetzen ari zen sotoan antolaturik zituen egurtegiak. Baina Samuelek ez zuen aski. Gehiago behar zuen. Egurtegiak gainezka egin arteraino bete behar zituen. Ez zuen beste erremeriorik.

Horregatik hasi zen inguruko herritako aroztegitara ere joaten, nahiz herrikoak ez zituen guztiz baztertzen hondakin berrien itxaropenean. Bizikletaz egiten zituen bidaiak inguruko herritara, eta bidaia bakoitzean zakukada bat egur etxeratzen zuen. Inoiz egokitu zitzaion zakukadaren bat edo beste ordaindu beharra baina dohan lortu zituen gehienak.

Jendeari gero eta ulergaitzago zitzaion Samuelen jokabidea. Alabarena gertatu aurreko Samuel gogoratzen zuen jendeak, eta ezin zituzten orduko patxada eta egur bilketaren urduritasuna, orduko gizatasuna eta bizikleta gainekoaren petralke-ria ezkondu.

Samuel bere bizikletaz Anduraindik zakukada bat egurrez zetorren arratsalde batez gizon mehe, luzexka inguratu zitzaion

eta bizikletaren aurrean jarri. Samuelek osta-osta lortu zuen oreka gordetzea.

Hanka lurrean jarri zuenerako, gizon luzexkak:

—Ze, Samuel, alabarekin egin ez huena egin behar al duk hire buruarekin?

Samuelek katu jipoitu batek bezala egin zuen salto bizikletatik Maurixioren lepora. Lepoa estutzen hasi zitzaion bi atzaparez. Gero eta zurbilagoak zituen Maurixiok begiak. Honek ahalginak egin zituen hasiera batean tenaza estu, gogor haietatik askatzen. Baina gero eta ahulagotu zitzaizkion kemenak eta arnasak Samuelen behatz artean. Behin askatu zuenean Maurixioren begietan ez zegoen kolore zuri, likina besterik. Lurre-ra erori zen. Samuelek izan zuen ostikada bat giltzurdin parean sartzeko betarik jendea inguratzen hasi aurretik.

Minutu erdian gertatua minutu batean zabaldu zen herri osoan eta harrez geroz erotzat jo zuen guztiek Samuel. Maurixiori koinak kopa batez sendatu zitzaion astindua, ez ordea herritarrei Samuelekiko biztu zitzaien beldurra.

Agurra ukatu zion ia jende guztiak. Zabaldu ere egin zen Samuelen benetako gogoa Maurixio garbitzea izan zela. Baina Samuel ez zen guzti honetaz gehiegi arduratu. Kezkatzen zuena arotz guztiek elkarrekin erabakirik bezala egurra ukatzen hasia izan zen. Ez zioten zuzenean edo beldurrak sortarazten duen gorrotoa aitortuz egurra ukatu, aitzakika baizik.

—Badakik, Samuel —bota zion Etxeberrik— ba omen zertorrek negua eta erretoreak behar omen dizkik hondakin guztiak.

Samuelek ez zuen denborarik galdu bikarioarenean Etxeberriren hitzak parekatzen. Danbateko batez aroztegiko atea itxi eta bazekien danbatekoarekin batera itxiak zituela herriko eta inguruko aroztegitako ate guztiak.

Basoko txotxetz gauza haundirik ezin egingo zuela eta hondartzara joaten hasi zen. Itsasoak olatu zaratatsuetan lehorratzen zituen enbor, ezpal, zur eta ohol guztiak biltzen hasi zen. Goizean goiz jaiki eta zerurantz begiratzen zuen. Egun

haietan erosi zuen barometroa ere. Batari margoan eta haizearen norabidean, besteari milibaretan antzematen zien Samuelek itsasoaren indarra eta ongi ikasi zuen alfer bidairik ez egiten. Ifar beltzetik haizea zetorreanean bakarrik ekartzen zuen itsasoak egurra. Zeruan ikusten zuena eta barometroak zioena konparatuz ikasi zuen artean alferrikakoa izan zitzaion barometroan irakurtzen. Milibare batetik besterako aldaketa xumeenari eguraldia, hozberoa, haizearen norabidea, presioa, hezetasuna eta itsasoaren nolakoa nabarmentzen hasi zen.

Oso gutxitan nahasten zen eta korapilatzen zenetan ere errua bere buru axolagabeari egosten zion, behin ere ez gizonak eguraldiari inoiz antzemango ez dizkion aldaketa arbitrarioei.

Barometroari eta itsasoari ifarra edo ifarraren bezpera antzematen zienean bakarrik joaten zen hondartzara. Bostehun metro eskasetako luzeroa zuen eta gauetz itsasoak botatako egur guztiak sartzen zituen zakutan lehendabizi. Zaku bete, sakanatuak uzten zituen hondartza bakartian zehar.

Behin itsasoak ekarritakoak jaso ondoren, olatuak osatzen, puztutzen, haunditzen hasten ziren tokiraino begiratzen zuen. Olatuek pena merezi zuen enbor lodirik bazekarten, zain geratzen zen Samuel. Olatuak lehertu aurretik jotzen zuten hondoa gehienetan enborrek. Orduan Samuelek galtzak belaunetaraino igo eta uretara sartzen zen enborra lehorrera eraman asmoz. Enbor traketsen bat egokitzen zitzaionean soka lodi batez lotzen zuen, bueltatzen zen itsas ertzeraino eta gogor tiratzen zior enborrari olatu bakoitzaren leherraldian.

Itsasoak zekarkion erre zitekeen guztia biltzen zuen: fruta kajak, mahai zatiak, aulki zaharrak, arraun puskatuak, enbor sendoak, adar hezeak, mesanotxeak, pertsianak, iltzez jositako oholak...

Zakutan sar zitezkeenak zakutan sartu eta gainerantzekoez pila haundi bat osatzen zuen. Ondoren hamaika ibilaldi egin behar izaten zuen Samuelek bere bizikletaz hondartzatik kilometro parera zuen etxeko sotoraino.

Ifarrrik ez zenetan egur txikitzeari ekiten zion. Zabalegiak edo luzeegiak edo aldrebesegiak iruditzen zitzaizkion guztiak

jotzen zituen aizkoraz eta gainerantzekoak besterik gabe egurtegitara botatzen.

Lotsagabetzen zitzaion plantanondo hezeari, egoskortzen zitzaion arte gihartsuari edo bertan behara desegiten zitzaion pinu ustelari neurtuak zizkien kolpeak. Etengabe, lehorrak bazuk, arretatsuagoak beste zenbait kolpe, amorratioak eraginak gehienak. Baina Samueli aritzak atsegin zitzaizkion. Kolpe bat eta bihotzetik erdibitzen zitzaizkion haiek. Kolpe bat eta aizkorak lurra txinpartetan jotzen zueneko haiek. Kolpe bat eta lan garbia adierazten zuten haiek.

Honela joan zen Samuel sotoko ezker eta eskuin aldeko hormen kontrako egurtegietan egur mordoia pilatzen. Aroztegitako egur lehor, zuriak hondartzan jasotako egur heze, baldarren pean izkutatu zirenean hasi zen barometroa pixkanaka baina etengabe jaixten. Eta orduan erabaki zuen Samuelek espero zuenaren bezperetan zegoela.

II

—Bi egun barru. Besterik ez —esan zuen bere kasa Samuellek barometroari begirada bat ematen zion bitartean.

Soto ondoko sukalde zabalera joan, ekonomikaren gainean ketan zegoen kafeontzia hartu, baso batera ontziko hondakinak hustu eta azukre piska bat bota zion basokoari.

—Bi egun barru —errepikatu zuen baina aurrekoan baino ozenago. Kafea hartu eta satora joan zen. Denbora asko egon zen albotako egurtegitara begira. Esolak sendo ote zeuden konprobatu zuen ondoren, lurrean eta sabaian ongi finkatuak zeudela ikusiz. Ezkerreko egurtegiko ohol gorenean esku bat jarriz lagundu zion gorputz osoari goraino igotzen. Behin egur gainean, makurtuta ibili zen alde batera eta bestera, bizkarrez sabaia jotzen zuelarik. Dena ongi zegoela ikusi zuenean salto batez jaitxi zen egurtegiaren gainetik. Ondoren berdina egin zuen eskuin aldeko egurtegian. Hemen aurkitu zuen zer tolesurik eta ezkerrekoan baino denbora gehiago bota zuen. Salto eman zuen berriro lurrerantz. Oin bilutsiek orpoaren mugimendu biribil bat egin zuten zapata zabalegiei egokitu asmoz.

Ohizko zakua burutik behera jantzi eta kalera irten zen. Betikoak ikusi zituen herriko tabernan. Ez zegoen Maurixiorik eta honek lasaitu zuen Samuelen barrena.

Oihuka hasi zen mostradorearen paretik:

—Bi egun barru izango dugu elurra!

Mahaitakoek beren buruak jaso zituzten baina ez zioten irrifar axolagabe bat besterik eskaini. Hala ere Samuelenak nora helduko ote ziren jakin nahian geratu ziren begiak mostradorerantz. Anttonik besotik heldu zuen Samuel:

—Samuel!

Baina hau bizkor askatu zen Anttoniren esku ahalgetik. Eta berriro ere oihu egin zuen:

—Bi egun barru, bai. Eta ez da inor hotzez hilko.

Samuelek tabernako atea bere giblean itxi zuenean mahai-kideek denbora luzea bota zuten dominora begiak bueltatzeko. Anttonik eten zuen isilunea:

—Zerbat gertatuko da. Badakit zer bait gertatuko dela. Eta zuek bitartean hor, zuen domino madarikatu horretan.

Anttonirekin ezkondu zenetik legeak agintzen duena baino lehenagoko jubilazio aspergarrira emana zen eta harrez geroz dominoari lotu zitzaion Jose senar errena jaiki zen mahaitik. Anttoniri begira bazegoen ere tabernako guztiei zuzendu zizkien hitzak. Astiro hasi zen mintzitzen baina jarraian orduan eta korapilatuagotu zitzaizkion amorrazioak eragindako hitzak:

—Zerbait gertatuko al da, Anttoni? Hala uste al duzu? Noski uste duzula. Bestela ez zinateke hainbeste kezkatuko. Beno, beno, elurra hasiko da eta hementxe geratu beharko dugu urtero bezala hilebete batez tranpa zuri, gaiztoan harrapatuta —gero eta indartsuago ari zen Jose baina mahaikide gehienak irrifartsu zituen; ez zioten askotan entzuten Anttoniren aurkako erretoliarik—. Eta zuk Samuel ero horren kezka duzu. Lagundu nahi al diozu? Erraza duzu: hartu aulkiak, hartu mahaiak, hartu boteila kajak eta eraman iezaizkiozu. Samuel, beti Samuel!

Bere aulkian eseri zen berriro. Burua bi beso gurutzatuen gainean atsedendu zuen. Anttonik ez zuen begirik jasotzen garbitzen ari zen basotatik. Mahaikide batek eskua pasa zion Joseri bizkar gainetik:

—Lasaitu hadi, Jose. Ez zekiat zer egiteko asmoa duen Samuelek baina zer axola zaiguk. Anttoni urduri zegok, ez duk harritzekoa Samuel bezalako tipo batekin aritu ondoren.

—Ez omen duk inor hotzez hilko, hi! —bota zuen Josek lasaiago—. Hobe zian berdina erabaki izan balu iaz bere alaba hotzez akabatu zuenean.

—Jose, ongi dakizu ezustean gertatu zela. Samuel mendian zen eta etxera iritsi zenerako...

—Emakume guztiak bezalakoa zara, Anttoni. Lehendabizikoa sinetsi eta kilo. Baina kontua ez da hori: alaba hotzez hil zitzaion, bai ala ez? Eta horren errua ez da nirea izango, ez da?

—Entzun zenituen haren negarrak hemendik.

—Zakurren zaunkak ere entzuten ditut. Eta ez dakit noiz hotzez hiltzen diren asmatzen. Erakutsi nahi badidazu...

Anttonik trapu zikin baten zimirduretan izkutatu zituen malkoak. Isiltasun nahigabetua jabetu zen tabernan zeuden guztiez.

Kanpoan hasiak ziren elur tanta arinak.

Samuel etxera iristerako hasi ziren elur tanta arinak. Hozikara batek harrapatu zuen Samuel elur maluta bat masailan irriztatu zitzaionean.

—Ez duk posible! Bi egun barru... —beste elur tanta batek jo zuen Samuelen kopeta.

Gero eta ugariago, gero eta indartsuago hasi zen elurra. Zeruari tankera guztitako grisak antzematen zitzaizkion eta elur tanta zuriak kontrapuntu bizkor, etengabea gertatzen ziren ingurune plomatuan.

—Ez duk posible! —errepikatzen zuen Samuelek.

Sotora sartu eta ezker aldeko egurtegira igo zen. Aurkitu zituen egur sendoenak bota zituen porlanezko lur gainera eta lehor entzun ziren danbateko astunak.

Egurtegitik jaitxi eta otarre haundi batean bildurik zituen ezpál txiki eta errautsak karreiatu zituen etxe barneraino. Sukaldera edo honen alboko gelara joango egon zen une labur batez:

—Sukaldea biztuko al dizut? Uste baino lehenago hasi zaigu elurra baina ni prestaturik nengoen.

Samuelen hitzak xume banatu ziren sukaldean. Ondoren alboko gelara sartu zen:

—Ez, laster lo egin behar duzu eta gelan biztuko dizut sua. Ez ardurarik izan. Hasi da elurra baina zuk ez duzu hotzik pasako.

Sartu berria zen gela ilunaren erdi-erdian pilatu zituen errautsak eta ezpalak. Ondoren satora joan eta bi enbor lodi karreiatu zituen gelaraino, errauts eta azpal piloaren bi albotan jarriz, bi enborrak elkarrengana ahal zuen gehiena urbilduz. Pilaren azpian zulotxo batzuk eskuz egin eta egunkari baten orri bilduak sartu zituen bertan.

Poxpolo bat biztu zuen. Errainu iheskorrak jabetu ziren gelako horma bilutsiez.

—Ez egin nigarririk, Miren. Ikusiko zure aitak zein su ederra bizten dizun.

Eta su eman zien egunkariaren orri zimurtuei biztu berria zuen poxpoloaz. Suak errautsari hortzakada beroa eman zionean kea zabaldu zen gelan eta Samuelen begietatik irriztatu ziren bi malko lodiek bi arrasto zuri marraztu zituzten haren aurpegi haustuan. Samuel gelaren ertzean zegoen seaska txiki batera urbildu zen, eta bi eskuez kea uxatzen hasi seaskaraino irits ez zedin.

—Lasai, Miren, berehala hartuko dute eta sua ezpalek. Eta orduan sortuko den su ederrak berotuko zaitu.

Behin kea uxatuxe zuenean satora joan zen berriro ezpal gehiagoren bila. Begirada zabala eskaini zien bi albotako egurtegi. Gelaratu zenean garretan zeuden ezpalen gainera isuri zituen kontuz, kerik sortu gabe, bi beso gurutzatuetan zituenak. Ezpaletarantz begira zeuden bi enborren aldeak bezten hasiak ziren, ke arrasto txikiak beren ingurutan dantzaraziz.

Seaska txikia mugitzen hasi zen Samuel.

—Behin zure amari entzundako ipuina kontatuko dizut. Ama? Zeruan. Zu jaio zinenean... Baina, Miren, utz ditzagun ipuin tristeak eta entzun alaiago hau. Behin batean...

Ezpaletan suak jotzen zituen hortzakadekin nahasten eta korapilatzen ziren Samuelen murmu ruak. Eguzki beroak eta printze liluragarriak lotu zitzaizkien gero eta tenteagoak, gero eta biziagoak zirenugarrei.

—Miren... Gaixoa, loak hartu zaitu! Egin lo, egin lasai lo, ez duzu hotzik pasako eta.

Enborreiugarriak irriztatzen zitzaizkien gelan disdira intermitenteak sortuz. Disdira azkar, iheskorrak. Disdira lotsaga-beak bapateko sualdi joriak sortuz.

Samuelek egur gehiago ekarri zuen sototik eta gelako pipiaz jotako zoluaren gainean pilatzen hasi, sua beti ere bizkor mantentzeko asmoz.

Ke espiral luzeak sortzen hasi zoluan baina Samuelek egur karretuan jarraitzen zuen, egurra pilatu eta egurra pilatu, gelaz bero jasangaitz, astuna jabetzen hasia zelarik. Halako batean zolupetik txingarrak erortzen hasi ziren ezkerreko egurtegiaren gainera eta irrifar inozoak okertu zizkion ezpainak Samueli.

—Ez duzu hotzik pasako, Miren. Ez itzazu sinetsi Mauriok eta esaten dituzten guzti horiek.

Zolu zati bat egurtegiara erori zenean egin zuen Samuelek azken egur karretoa gelara. Eta ez zen handik gehiago atera.

Ordubete eskas barru hasi zen herriko jendea Samuelen etxera gerturatzen. Leihotatik irtetzen ziren keaz nahasturiko zumearen liraintasuna zutenugarrek margo biziz ornitzen zituzten gero eta elur tanta oparoagoak.

—Alferrik da! —bota zuen Jose errenak sotoko atera begira— Egurtegiak ere kiskaltzen ari dira.

Minutu gutxi barru lehertu zen sua mila gar dardarati, in dartsuetan.

Elurrak zurituak zituen ordurako ingurune guztiak.